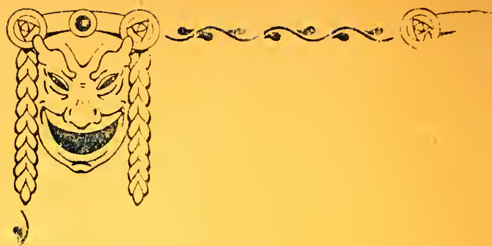
A. D. C.

Homes de Fira

D. ABC

UNA PESETA

HOMES DE FIRA

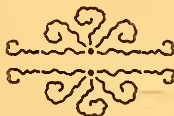
Drama en un acte, dividit en tres quadros

Arranjament d'una narració anglesa

PER

A. B. C.

Estrenat al Teatre Nou, el dia 23 de Septembre de 1910.

BARCELONA
Imprempta de Salvador Bonavía
Plassa del Pí, 5
1910.

REPARTIMENT

PERSONATJES	ACTORS
Dupont, *l'Anguila*. . . .	Sr. Josep Santpere.
Lleó, *el Lyonés*.	» Ferràn Bozzo.
Bertràn.	» Emili Ginestet.
Nicet.	» Joan Pons.
August.	» Lluis Ramirez.
Ratatà.	» Gastó Màntua.
Un cabo.	» Josep Bardèm.
Un taberner	» Enric Villamore.
Primer espectador.	» Josep Font
Segón espectador.	» Josep Xuclà.
Nanà, *Pell de cuyro*. . . .	Srta. Dolors Plà
Una espectadora.	Sra. Joana Bozzo.
María, *la bordalesa*. . . .	» Rosa Hernaez

Músics, Espectadors y Espectadores

ACTE ÚNIC

QUADRO PRIMER

Una taberna-Restaurant a la illa del Gran Clot. Bosc a dreta y esquerra. Taules y cadires de jardí per l'escena. Al fons, un bras del Sena y un tros del passatge de la illa.

ESCENA PRIMERA

NANÁ, LLEÓ, BERTRAN y el TABERNER

(Al aixecarse'l teló, el taberner disposa tres serveis de cafè sobre una taula. Entren la Nanà, en Lleó y en Bertran.

TAB. El cafè, ja està servit. Què pendràn cognac, anissat o rom?

LLEÓ. Cognac y del fi *(Sentant-se)* y deixa l'ampolla.

TAB. Està bé. *(S' 'n va.)*

NANA. Y donchs, senyor Bertran. Ha dinat bé?

BER. Admirablement. Ara, encendrèm la pipa, pairèm una estona y a les cinc ja estarèm a punt pera comensar la funciò.

NANA. Tant mateix s'ha fet pregar per decidirse a venir a dinar ab nosaltres. Sempre trobaba escuses! Miri, jo ja havía dit a n'en Lleó, que ell o jo'l debíem haver ofès ab alguna cosa sense pensar.

BER. Que'ts tonta! Si hagués estat ofès ab vosaltres, us ho hauría dit, ab la mateixa franquesa que us dic, ara que ve el cas, que m'ha costat dedecidir-me, perquè no'm convenía que'm vegessin anar de camp ab tu y en Lleó.

NANA. Perquè?

BER. Per en Dupont, l'*Anguila*.

NANA. *(Ab menys-preu.)* Pel borni?

BER. Fas mal fet de menys-preu-arlo En Dupont val tan com un altre y molt més que alguns altres.

LLEÓ. La Nanà, ja n'estava tipa d'aquell vell baldat. La Nanà, necesitava un home jove, ben jove y ben mascle; oy, noya?

NANA. *(Passant-li un bras pel coll d'en Lleó y fent-li un petó.)* Sí, bebé méu; jo només t'estimo a tu, a tu només!

BER. Si que't venen de sopte els amors, Nanà!

NANA. Pero, Es que no tinch dret a escullir l'home que m'agrada?

BER. Es clar que si. Ni jo't puc privar d'això, ni tu 'm pots privar de pensar que lo que tu has fet ab en Dupont, l'*Anguila*, es mal fet.

(Entra'l taberner ab una ampolla y copes; ho deixa sobre la taula y se'n entorna.)

NANA. Mal fet! Mal fet! Què's lo que's mal fet? Què l'haigi deixat per el Lyonès? No n'hi ha pocs d'homes que'ls deixen per un altre, boy sent més guapos que l'*Anguila*.! Y no'ls hi bé pas tan de nou! En fí; què li demano rès jo a n'en Dupont? Doncs, perquè ha de queixa-rse ab vostè?

BER. Ah, no! Ell no ha pas vingut a queixar-se ab mi! Es massa noble pera fer això! Sino que jo me l'estimo a n'en Dupont. Fa 30 anys que treballa a casa y me l'estimo. Y he pogut observar-lo y estich segur de que desde que l'has deixat, se va fonent de día en día com una candela cap-per-vall.

NANA. Y que's mori d'una vegada y no'ns mareigi més!

BER. Es precís ser com tu ets pera poguer dir aquestes coses! Que hauríes fet tu, després de tot, si no hagues sigut ell? Si avuy no troves qui et vensi a la boxa, al bastò o al floret, a n'aqui ho dèus sinó al pobre Dupont que't va consagrar tota la seva vída.

NANA. Ales hores jo era la seva dòna, y ell feya lo que debía.

BER. Aleshores tu l'estimaves.

VANA. Sí; no me'n amago pas. L'*Anguila* va tenir també el séu moment d'èxit. Pero fa molt temps d'això. De desde que va passar lo que va passar, un día que jo lluitava seriosa-ment, que may més l'he pogut sofrir... Figuris que en menos

temps del que ho esplíco, l'agafo per la cintura, l'empenyo y'l faig caure d'esquena a terra. Y que no ho va fer espressament de caure, no; ne pot estar ben segur! Després d'aquesta escena, varem viure plegats uns quants mesos més, pero sense afecte per part meva, per que jo ja m' en sentía completament deslligada d'ell. Ab tot, per pietat, hauría trigat a abandonar-lo pero... se tornava gelós de día en día... fins que vareig coneixe a n'en Lleó, y vaig decidir ferli passar la gelosía per sempre! *(A n' en Lleó.)* T'en recordes, rey méu?

LLEÓ. Sí, ens varem trovar a Marsella. Aquell pobre invalit, había gastat una mica massa de llengua parlant de mi. . pero'm va veure lluytar y's va quedar amoixat.

NANA. Ah, si! Y jo també't vaig veure, y veiente sentía com una mena d'esgarrifansa.—Aquest es el téu home—pensava... Y fins que has sigut, méu, no he estat tranquila!

LLEÓ. *(Anant cap a n'ella y abrassant-la.)* Ah, si! téu, ben teu!

NANA. Ben mèu! *(Reculant per mirar-se'l més bé.)* Mirise-l, senyor Bertràn y digui-m si puc deixar d' estimar-lo a un home com aquest, tant ben plantat, tant guapo.

BER. *(Somrient.)* Això es qüestió de gustos.

NANA. *(Ab admiració.)* Ab aquestes espatlles molsudes y aquets brassos farrenys! Oh, es tot un home, el méu Lleonet Lyonès! Un home que si volgués prodría matar-nos d'un cop de puny sense esforsar-se!

BER. Sembla que a n'a tu't captiven les condiciôns de brutalitat. Be, ja t'ho he dit! Hi han gustos per tot. Altres dònes, prefereixen en cambi, qualitats més nobles.

NANA. Aquestes no sabràn may lo que es tenir aprop séu un home, un home de debò. A n'aquestes els hi cedeixo a n'aquest pobre Dupont, l'*Anguila*, ab el séu ull de menos y les seves cames de cigonya.

LLEÓ. Si vos sembla no'n parlèm més d'això. Ja n'estic tip d'aquest azteca degenerat.

NANA. Sí, no'n parlèm més. Pensèm en nosaltres sempre, sempre en nosaltres! *(Apoyant-se en l' espatlla d'en Lleó.)* Ah senyor Bertrant, si sapigués lo felissa que soc desde que hem vingut a la fira de Neuilly. En Lleó y jo ens llevèm cada de-

matí, dematinet, y venim com avuy a la illa, a passejar-nos per la vora del riu caminant abrassats sense dir-nos ni una paraula. . Aquí sentím cantar els aucellets!...

LLEÓ. No es pas pera sentir cantar els aucellets que vinc a la illa, sino pels entrecots del senyor Nicolau, Eh quins entrecots, senyor Bertràn,? Doncs cada dematí me'n menjo un parell, assaonats ab una bona ampolla de vi.

NANA. Ah! Se's felissa quan s'estima així! Y pensar que l'he estat esperant 10 anys.

BERT. Trista felicitat la que viu de la desgracia d'altri!...

LLEÓ. Qui tingui mals de cap, que se'ls passi! Vaja, no'n parlèm més d'aquest assumpte: escolti senyor empressari; ja que tením temps, vaig a proposar-li una cosa. Vol venir a fer un passeig en barca?

BERT. Oh, no!... Aneu, vosaltres, aneu a donar un tom pel riu, si això us agrada! Jo vos esperaré aquí tot bebent-me un canet y fumant una pipada de tabac.

NANA. Doncs si no li fa rès, ens n'hi anirèm els dos.

BERT. Aneu, aneu. Pero vos encomano que no tardeu gayre, perquè ja sabeu que no's pot fer tart y la primera secció es a les cinc.

NANA. Cà! Si tornèm desseguida! Fins a després. *(Se 'n van Lleó y Nanà.)*

BERT. A reveure. *(Cridant.)* Mosso!

TAB. Digui.

BERT. Un canet!

(El taberner surt y torna a entrar desseguida, servint el canet que demana.)

TAB. No espera pas algú, vostè?

BERT. No; perquè?

TAB. Perque estona ha que's passeija al voltant del bosquet y mirant tot sovint cap aquí, un tipo extrany y jo he pensat que pot-ser... Tingui... ja es aquí.

*(En aquet moment apareix pel fons en Dupont, l'*Anguila, *mirant en direcció cap ahont han desaparegut en Lleó y la Nanà.)*

BERT. Ah, sí! Té rahó! si que'm busca a mí aquest home. *(Cridant.)* Dupont! Ep, Dupont! *(Al taberner.)* Deixi'ns.

(El taberner se'n va. En Dupont se gira bruscament y adonant-se'n de Bertràn, ve cap a n'ell.)

ESCENA II

BERTRAN y DUPONT.

BERT. Què fas per aquí? Que'm buscaves?
DUP Jo? No!
BERT. Bé! Què hi feyes per aquí?
DUP Rès. Què has esmorsat ab ells?
BERT. Sí, y què?
DUP. L'estima ella, oy?
BERT. *(Asprement)* Mira, Dupont, m'exasperes ab les teves tonteríes. Què n'haig de fer jo d'aquets assumptes?
DUP. Tens rahó! Y al cap-de-vall te pregunto lo que sé millor que tú. Cada dematí els veig, sense ser vist.. Els espero que surtin a les 10 del Hotel; els segueixo pel pont de Coubervois, fins que arriven a la illa... Aleshores, observo de lluny que's passeijen abrassats per la vora de l'aygua... que's petoneijen... De vegades, m'han vingut intencións de matar-los a tots dos! Pero'm continc y callo. Finalment, amagat darrera les soques dels arbres, els veig passar pel davant méu, y a cent passes darrera d'ells entro a Neuilly de retorn.
BERT. Pobre amic méu! Vols que't digui lo que 'm sembla? Que t'has tornat boig!
DUP. Pot ser sí.. pero no hi puch fer més. Les nits encara son per mí més doloroses, perquè com que trevallèm junts, la sento aprop méu, a frec frec del méu còs, pero... may me diu ni una paraula... Després, quan la barraca es tancada, surten tots dos de brasset y jo'ls segueixo... Veig com s'ilumina la finestra de la seva cambra, y m'espero al carrer fins que aquesta llum s'apaga. Aleshores me'n torno a casa meva y penso... y penso... La claror del nou día'm trova despert sempre!
BERT. Y així vas corsecant-te y morint-te, de mica en mica, y en el nostre ofici cal menjar y viure, si no't vols quedar pel camí... Y si t'hi vols quedar, pitjor per tú.
DUP. Què vols dir? Que aviat no m'hauràs de menester, perquè no seré bò per, rès?
BERT. No he volgut dir això. Al cap-de-vall, tú ets el méu company... el més antic... Jo no't deixaré may... Quan no puguis lluytar, ja't trovaré una altre cosa.

DUP. *(Ab amargura.)* Sí, me faràs escombrar la pista o'm reservaràs una plassa de clown perquè rebi les puntades de peu de tothom. Vet-aquí un ofici que m'anirà bé!... Ja'n faig l'aprenentatge!

BERT. Sosségat, sosségat y no desvariegis. Què rediable t'ha donat aquesta mossota?

DUP. M'han lligat dos amors a la vida la Nanà y el méu ofici; a n'ella l'he perduda. Si perdo'l que 'm resta, tot s'haurà acabat per mí y una nit cauré al peu de la porta de la teva barraca y a l'endemà, quan vagis a obrir-la, hauràs d'apartar ab el peu el méu còs mort.

BERT. Pobre vell!

DUP. Jo havía viscut orgullós de la meva forsa, satisfet dels méus èxits fins als 40 anys. La Nanà era aleshores una mosseta, va deixarho tot per mí y jo tot per ella. Vaig ser el séu mestre y en vaig fer d'aquella criatura la primera lluytadora del país... pero un día vaig adonar-me de que ja no era la mateixa per mí, y jo anava observant, boig de gelosía, com de mica en mica se desprenía dels méus brassos. En lloc de la dolcesa ab que solía, comensà a tractar-me ab reganys y injuries... Y una nit... Una nit va dormir fòra de casa! A l'endemà tenía intenciόns de matarla...

BERT. Si aleshores l'haguessis escarmentada, no hauría passat rès.

DUP. Vaig probarho... pero inútilment. Me n'había adonat massa tart. Ja era més forta que jo!

BERT. Desgraciat! *(Pausa.)* En fí, tota aquesta vella historia ontte portarà? Què penses fer?

DUP. Jo, rès. Quedar-me aqui, no allunyar-me d'ella. Vèure-la sempre! Viure en la seva ombra!...

BERT. Y, què'n treuràs? Millorar la teva situació, per ventura? Vaja, Dupont, això no pot durar!

DUP. Durarà tant com pugui. Solsament que'l día que no podrà més... El día que tant se m'endongui una cosa com un' altra. Aquell día!...

BERT. Aquell día, què passarà?

DUP. Ja ho sentiràs a dir.

BERT. Mira, Dupont, ja sabs que no'n vuy de drames a casa... Som aqui pera travallar y no pera disputar a cada moment.

DUP. Ja t'he dit que la Nanà, no había de temer rès de mí, no li vuy cap mal... Es a l'altre...

BERT. A l'altre... no'l depediré pas per tú. Ell es qui

fa l'èxit de la barraca... Y si li busques el cos, tindràs un disgust. Què no veus que si vol ne pot fer carn de pilota de tú? Pobre Dupont!

MÚSICA

NANA. *(Cantant de dins.)*

Amor méu: quan la nit baixi a la terra,
quan canti el rossinyol el bosch en flor,
y bufi'l ventijol dalt de la serra
sentireu la cansó enervadora
la cansó dels blats d'or, tota pau y armonia, tota amor.

PARLAT

DUP. Ella!
BERT. Ja la tenim aqui!
NANA. *(De dins.)* Ves a tornar la barca, amor méu, t' espero ab el senyor Bertràn. Vaig a trobarlo. *(Cantant de dins.)*

Amor méu: quan la nit baixi a la terra,
quant canti'l rossinyol el bosch en flor,
y bufi'l ventijol dalt de la serra
sentireu la cansó enervadora
la cansó dels blats d'or, tota pau y armonía, tota amor.

ESCENA III

DUPONT, BERTRAN, NANA y després LLEO

PARLAT

NANA. *(Veyent a Dupont.)* Què hi ve a fer aqui, aquest home?
DUP. Escolta, Nanà: ja que't trobo sola, vuy parlar-te.
NANA. Es dir que no puc esmorzar tranquilament al camp ab el méu home, jo? Es dir que has de venir sempre a importunar-me? Doncs s'ha d' acabar això. S'ha d'acabar d'un modo o altre.
DUP. Nanà, te dich que haig de parlar-te seriosament. Me sembla que pots escoltar-me una vegada no més.
NANA. Y què m'has de dir? Que m'estimes encara. Ja ho sé. Què't creus que no me'n hi adonat que 'm persegueixes constantment ab el teu mirar de peix mort?... Doncs bé, el teu amor no m'interessa gens. Deixa'm estar tranquila.
DUP. No vols que quedèm amics, al menos?
NANA. No!
DUP. M'odíes? No'm pots veure?
NANA. Es que ja t'he vist massa. No més n'estimo un

d'home al mon, y aquest es el Lyonès. A tú, ni 't conec!

DUP. Nanà!

NANA. Escolta. Què no t'has mirat may al mirall? Què no has sentit may lo que diu el públic, quan surts ab el teu colant acordeonat, la boca torta, la vista defectuosa y el cos montat sobre aquell parell d'espàrrecs? No l'has sentit may? Doncs ets la seva riota. El clown se queixarà al empressari perquè li fas la competencia. Ves, ves a buscar lloc a un assil, vell invàlit, y deixa'm en pau per sempre més.

DUP. *(Amenassant.)* Nanà!

NANA. Què vols? Jo no t'he vingut pas a buscar. Ets tú que has vingut a fer-me nosa. Ja tens sort que en Lleó no es aquí, ja, perquè sino...

DUP. *(Aixecant el bras.)* El teu Lleó... maleit.

NANA. *(Ràpidament.)* Calla, escorsó. Es el méu home, sents? El méu home! Y ha de ser sagrat pera tú.

BERT. *(Interposant-se.)* Vaja! Què no s'ha d'acabar això?

LLEÓ. *(Entrant.)* Què hi ha? Què passa? Ab qui us disputeu?

NANA. *(Senyalant an en Dupont.)* Té, míratel. S'ha permès venir a provocar-nos... Però pot donar gracies a l'empressari que hi ha intervingut.

LLEÓ. *(Rient.)* Què no te'n hauríes donat vergonya de fer-li mal a n'aquest infelís?

NANA. Ja tens raó, ja.

DUP. *(A qui en Bertràn s esforsa en contenir.)* Lyonès, recòrdat que no ho he sigut sempre un infelís...

LLEÓ. Però, què té aquest home? De que està rabiós? Deixi'l estar, senyor Bertràn, deixi'l per mí, que 'l culliré ab dos ditets y l'enviaré a engreixar els peixos.

DUP. Llengut!

LLEÓ. Però penso, que ni'ls peixos te voldríen; estàs massa magre. *(La Nanà y en Lleó, riuen.)*

NANA. S'acosta l'hora de comensar. Què ve, senyor Bertràn?

BER. Aneu, vosaltres. Ja vos atraparé, jo.

DUP. *(Ab el bras extès.)* Recòrdat, Lyonés, de que no ho he sigut sempre un infelís.

LLEÓ. Calla, pobre borni, calla! y no'm fassis riure més. Anèm, Nanà?

NANA. Anèm, amor méu.

(Se'n van rient. En Dupont cau, abatut, sobre una cadira, ab l'esguart fixo a terra, com atontat.)

BER.T Mira, Dupont; això no vuy que torni a passar. No m'agraden a mi aquestes baralles... Ni m' agraden, ni'm convenen.

DUP. *(Aixecant poc a poc la vista y fixant-la en Bertràn.)* Ho has entès lo que li he dit al Lyonès? «Recòrdat de que no he sigut sempre un infelís.»

BERT. Vaja, deixa-ho corre y anemsen.

DUP. *(Tot marxant de brasset ab en Bertràn.)* Què's recordi de que no he sigut sempre un infelís.

FÍ DEL QUADRO PRIMER

QUADRO SEGÓN

L'entrada de les Arenes Atlètiques d'en Bertràn, de Marsella. En front una tela ab aquestes paraules ab grossos caràcters.

ARENES ATLÉTIQUES

Bertràn, de Marsella, y els séus lluytadors. Al mitj un taulell pera recullir les entrades. A sobre uns lletreros que diuen:

PRIMERES A FRANC	SEGONES 50 CTS.

TERCERES 20 CTS

Música de Fira, a dreta y esquerra del estrado, timbal, bombo y platets. A la tela cartells ab noms y retrats dels lluytadors. María, la bordalesa, està sentada al taulell, aprop de qual hi ha en Bertràn, de Marsella, preparant les entrades.

ESCENA UNICA

BERTRAN, AUGUST, *las señoritas Montero*, MARÍA *la Bordalesa*. Després LLEÓ *el lyonés*, DUPONT *l'Anguila*, RATATÁ y NANA. Ab el públic del teatre, NICET, UN CABO de Joinville, espectadors y espectadores.

(*Al aixecar-se el teló, l'August fa un* redoblant. *En Bertràn, fa un signe y l'August para de tocar.*)

BERT. (*Anunciant.*) *Las señoritas Montero* ab les danses nacionals de son país.

(Las señoritas Montero, *surten y executen un pas* español, *al sò d'una música d'escena dissimulada al interior. Aplaudiments. August vestit de clown, esforsant-se en escarnir a* las señoritas Montero, *s'entrega a una coreografía esbojarrada; que es interrompuda per una puntada de peu d'en Lleó que acaba d'entrar.*)

AUGU. Oh! La, la, la, la!

LLEÓ. (*Donant-li la mà.*) Y bé, com va axò?

AUGU. (*Tímidament y allargant-li dos dits.*) Inflant-se per ara... y vostè?

LLEÓ. Malament. *(Gratantse la cama.)* Tinc picor al peu!

AUGU. *(Reculant.)* Traspàssila a l'empressari, si li sembla. Vaya una cossa! Es clar, ab aquesta musculatura no toca rès que no ho trenqui.

BERT. Es alt y gros el senyor Lleó. Eh, August?

AUGU. De grós sí que ho es, pero d'alt no gayre.

BERT. No gayre?

AUGU. Me jugo dèu francs que si'ns mideixen hi ha més distancia desde dalt del méu cap a la sola de les meves sabates que no desde aquí a aquí. *(Senyalant sobre'l cap y sota'ls peus d'en Lleó.)*

BERT. Què dius, ara, beneyt?

AUGU. Que'm jugo dèu francs que hi ha més distancia desde dalt del méu cap a les soles de les meves sabates, que no desde aquí a aquí *(Repeteix el joc.)*

LLEÓ. Van jugats!

AUGU. De la nòmina, eh?

BERT. De la nòmina; jo'n responc.

AUGU. Que portin un metre!

LLEÓ. Qui té un metre?

UN DEL PÚBLIC *(Portantlo.)* Si es servit...

AUGU. Apa. Comensi per ell.

BERT. *(Midint a Lleó de dalt a baix.)* Un metre ab... *(els que dongui)* centímetres.

AUGU. Ara a mí.

BERT. Un metre... *(Midintlo.)*

AUGU. He dit fins a les soles de les meves sabates.

BERT. Un metre..

AUGU. He dit fins a les soles de les meves sabates!

BERT. Pero si no'n portes de sabates!

AUGU. Les tinc a adobar... Ab això, vagi medint desde aquí .. *(Picantse el cap.)* fins a cal sabater.

BERT. Molt bé, August; has guanyat!

LLEÓ. Y ab propina. Té, guayta allà baix! *(L'August se gira y en Lleó li allarga una altre cossa.)*

AUGU. *(Udolant.)* Es així com demostra'l séu agrahiment, vostè? Ah, si no fos tant alt y gros!

LLEÓ. *(Amenassant.)* Què dius?

AUGU. *(Obsequiós fent un reverent saludo.)* Oh! rès Dic que l'estimo tant que si no fos tant alt y gros li regalaría un jaqué que m'està estret.

LLEÓ. *(Presumint.)* Moltes gracies.

BERT. *(En veu alta.)* Tothom a formar!

(En aquest moment en Bertràn fa un signe y la música paro; l'August se retira en un recó.)

BERT. *(A l'avant escena.)* Senyores y senyors! El

senyor Lleó,'l Lyonès, tindrà l'honor d'anuncials-hi la magnífica representació que va a comensar tot seguit! Senyor Lleó! Tregui la eloqüencia!

LLEÓ. *(A l'avant escena, després d'havær donat dos o tres cops de bombo.)* Senyores y senyors, sense cumpliments! Lo que hem fet fins ara, sols ha sigut pera reunir a la vora nostra, una distingida y nombrosa concurrencia. Un cop reunits el número y distinció d'oients que reclamavem, tenim l'honor d'oferir-vos una sessió a les Arenes Atlètiques, les més reputades del mon enter A n' aquesta sessió el senyor Carles Tricou, nomenat Ratatà... *(Redoble de timbal.)* executarà els séus exercicis de forsa! Aixecarà pesos de 100 kilos, pesos revisats, ab la mateixa facilitat que qualsevol aixecaría un fals testimoni. Acabarà alsant el balance de dos cents kilos! 500 lliures! Després una senyora, la senyoreta Nanà, nomenada pell de cuiro... *(Cop de timbal.)* farà assalts de boxa, de bastó, o de floret, a escullir, ab l'amateur que acepti el repte. Continuarèm després ab la lluita, la lluita romana del cap a la cintura, tal com se practica en el mitj día de Fransa! La lluita, senyors, no es pas un combat .. es la primera gimnàstica del mon! Aqui tením els lluitadors més eminents dels dos continents! El senyor Ratatà, ja nomenat y el senyor Dupont, nomenat l'*Anguila,* a causa de sa lleugeresa may vista. Y per fí, vostre servidor Lleó, el Lyonès... *(Cop de timbal.)* entrarà en campanya. Al mateix temps sense, que això sigui cap provocació, ni cap exitació, si hi ha entre'l respetable públich algúns amateurs de la bella lluita, homes forts, lluitadors de professió o no, tant se val, siguin els que siguin, que vulguin oferir-nos el séu concurs, que vinguin, que aceptèm el de tothom! Se van a donar els guants! Si hi ha amateurs disposats a medir el séu esfors ab el nostre, que aixequin la mà! Aqui's dignifica a la lluita neta y a la forsa bruta! *(Cop de timbal per Dupont l'Anguila; la Nanà toca'l bombo, mentres que en Bertràn va al taulell a buscar mitja dotzena de guants y en Lleó treu el porta-veu. Ab el porta-veu.)* A la lluyta! A la lluyta! Senyors, aqui va el primer guant! Qui'l vol el primer guant? Qui es que vol rebre?

ESP. 1. Jo!

LLEÓ. Què demana vostè.
ESP. I. Jo vuy lluytar... vostè crida als amateurs... Dongui'm un guant.
BERT. Vostè vol lluytar? Ja coneix les condiciéns de la lluyta?
ESP. I. Millor que vostè...
BERT. No es gayre modest, jove.
LLEÓ. Sembla que no te por l'home!
ESP. I. No n'he tingut may de por!
BERT. Y ab qui vol lluitar?
ESP. I. Ab aquell tant prim y alt.
BERT. Ab el senyor Dupont, l'*Anguila?*
ESP. I. Sí!
BERT. (*Tirant el guant*) Un guant pel senyor Dupont, l'*Anguila*. (*Cop de timbal.*)
NANA. Visca l'amateur! (*Entre dents.*) Y tant de bó que li espolsés les puses al borni!
DUP. Està bé, està be, gracies jove.
LLEÓ. (*Ab el porta-veu.*) Un segón guant! Qui'l demana?
CABO. Jo!
LLEÓ. Per qui?
CABO. Pera la senyoreta Nanà!
LLEÓ. Bastó, boxa o floret?
CABO. Floret!
LLEÓ Bé, jove, vostè es un home de valor. Ja ha ben reflexionat lo que fa?
CABO. No se'n cuidi d'això! Soc de l'escola de Joinville.
NANA. Apa! Dónguili el guant, senyor Bertràn! N'he botonejat de més valents que ell! Ab cinc cops estarà llest!
LLEÓ. Me jugo un xop per la senyoreta Nanà... un xop per tres cops de botó.
CABO. Fet!
BER. (*Tirant el guant.*) Un guant per la senyoreta Nanà. (*Cop de timbal.*)
LLEÓ. Qui vol el tercer guant?
ESP. 2. Jo!
ESPECTADORA. No Artur, no hi vagis! Té malmeteràn!
ESP. 2. Deixa'm fer a n'a mi!
LLEÓ. Per qui?
ESP. 2. (*Senyalant a en Dupont,*) Per aquell senyor d' allà que s'ha deixat les pantorrilles a la roba vella.
BERT. Pel senyor Dupont, l'*Anguila*, també! Ja te un adversari!
ESP. 2. No hi fa rès!

BERT. Còm no hi fa rès?

ESPECTADORA. No senyor, no li dongui pas el guant! No'n te costúm! Vaja, Artur, enteniment! Demà has de tornar al despatx sensè, si pot ser! *(S'agafa ab ell.)*

ESP. 2. Deixa'm anar, beneyta!

NANA. *(Entre dents a en Bertràn.)* Donguili, doncs! Així li trenquessin el cap d'una vegada, que acabaría de fer-me sofrir aquest boig.

DUP. *(Trist.)* Senyor Bertràn, dónguili un guant a n'aquest jove que vol una llissó...

BERT. *(Tirant el guant.)* Un altre guant pel senyor Dupont, l'*Anguila*. *(Cop de timbal.)*

LLEÓ. *(Rient.)* Tens un èxit, eh, *Anguila*! Mira, vaig a donarte un bon consell! Apuntet les caigudes!

DUP. Fas mal fet de burlarte'n, Lyonès! Perquè ja sabs lo que t'he dit...!

LLEÓ. Vaja, no fassis el valent, pobre, escorxat! *(Ab el porta-veu.)* Vagint seguint!

NICET. Per aqui!

BERT. Què desitja aquest jove?

NICET. Lluytar!

BERT. Vostè coneix les condicións de la lluyta? La llyuta romana del cap a la cintura?

NICET. Perfectament! Me jugo un duro ab el més guapo!

BERT. Aqui no'n fèm d'apostes!

NICET. Perquè'ls vostres lluytadors no's poden tenir drets!

BERT. Què'ls méus lluytadors no's poden tenir drets? Vaig a probarli que vostè no'ls hi fa por! Vol jugars-hi un duro? Acepto! Esculleíx'l séu professor! Ab qui vol lluytar?

LLEÓ. *(Rient.)* Ab en Dupont, l'*Anguila*, també!

NICET. No, ab aquell tant ganapia. *(Senyala a Ratatà)*

BERT. *(Esclatant a riure.)* Ab el senyor Carles Tricou, nomenat Ratatà, la muralla d'Aveyron!

NICET. Si! Les muralles van caient a tota arreu, de día en día!

BERT. Y bé, jove; ja hi està acostumat?

NICET. Això, es el méu ofici!

BERT. Ja riurèm! Veyam, el cabo de Joinville, si vol fer el favor? Vol guardar les apostes? Vostè entrarà de franc. *(El cabo de Joinville, puja al estrado, en Bertràn li dona un duro y en Nicet n' hi dona un altre.)* Senyors! Ningú vol cap més guant?

LLEÓ No hi ha ningú per mi? *(Ningú respón.)* Està

bé, ja ho comprenc! No hi han més amateurs. No! Donchs bé, fan molt ben fet!

BERT. Senyores y senyors, espero que's dignaràn honrar ab la seva presencia aquesta festa culta y amena. Tres amateurs en llyuta y un assalt! Això no's veu cada día! En aquesta sessió el preu de les entrades, estarà al alcans de tothom. Hi hauràn primeres a un franch, segones a cinquanta cèntims y terceres a vint cèntims! Va comensar tot seguit A les arenes! A les arenes!

TOTS ELS LLUITADORS. A les arenes! A les arenes!

(Cops de timbal, música, bombo. El públic s' apreta al taulell, Bertràn distribueix entrades. Un a un, els lluytadors, entren a la barraca. Nanà apoyada amorosa-ment a l' espatlla del Lyonès, dóna un cop de colser a Dupont.)

LLEÓ. *(Insolent-men t.)* Apa,passa, azteca!

DUP. *(Greument.)* Ves ab compte, Lyonès!

NANA. Oh! Encara no s'ha acabat això? Anem-sen amor méu! anem! *(A Dupont.)* Cobart! *(Dóna una empenta a Dupont que resta un instant atontat, y ella passa rient fort. En Dupont se refà y entra darrera d' ells a les arenes.)*

BERT. Senyores y senyors! Es l' últím anunci! Hem deixat al interior una nombrosa y distingida concurrencia! Aném a comensar! Tením en aquesta sessiò tres *amateurs* en lluyta y un assalt! El preu de les primeres es un franc, lés segones 50 cèntims y les terceres 20 céntims. Entrin! Entrin! A les arenes! A les arenes!

(Música y cops de timbal. La sala queda fosca. Cambi a la vista.)

QUADRO TERCER

L' interior de la barraca

Un cercle de tela. Al mitj una alfombra groixuda de lluyta. Al costat. A la dreta, les primeres; a l'esquerra, les segones y les terceres. Al fons el taulell vist del darrera, ahont l'August continua tocant el timbal. A la dreta y a l'esquerra dos petits practicables que, baixant del taulell, permeten als lluytadors y al públic, l'accés a l'arena.

ESCENA ÚNICA

BERTRAN y sos lluytadors, NICET, cabo, NANA, Espectadors y espectadores.

BERT. Senyores y senyors; comensarèm pels exercicis del senyor Carles Tricou, nomenat Ratatà. (*Ratatà avansa saluda* jouglé *ab els peus.*) Senyors; un aqlauso per animarlo. (*Ratatà, aixeca'l balance. Aplausos*)

AUGU. A cada sessió, el director permet al senyor Ratatà, com una especial deferencia als séus mèrits indiscutibles, que passi la safata pel públic. El producte's destina a un fi benèfic. A la taula del senyor Ratatà s'hi asseu-en sis criatures, dòna, sogra y dugues cunyades mal conservades. (*Ratatà, fa la capta a dreta y esquerra.*)

BERT. La senyoreta Nanà, tindrà l'honor de creuar l'acer ab el cabo de Joinville Apa, jove guerrer!

(*Nanà dona un floret y una careta al cabo, que s'ha tret el capot. Se saluden y fan l'assalt.*)

CABO. (*Després d'un pas.*) Tocat!

ESPECTADORS. Molt bé!

(*Nanà, ab els aplaudiments de la concurrencia. toca dugues vegades més al cabo. Al donar-li el darrer cop de botó, saluda ab el floret y encaixa ab el cabo.*)

NANA. Ja està!

CABO. Ah! Sí, y molt bé! La senyoreta té una forsa extraordinaria!

(*Nanà dona una mirada de desafío a Dupont, que no la pert de vista y girant-se al Lleó, diu:*)

NANA. Estàs content, amor, méu?

LLEÓ. (*Abrassant-la ab afectació.*) Sí, reina! M'has fet guanyar el xop!

CABO. Y jo'l pagaré ab molt gust! (*Se vesteix.*)

BERT. (*A Nanà.*) Noya, un xic més de delicadesa! Aquí hi ha gent!

NANA. (*Insolenta apoyada a en Lleó.*) Es el méu home Sab? Y està content de mí!

(*Dupont tanca els punys com si s' hi volgués tirar.*

BERT. Y ara, l'amateur dels cinc franchs, pot despullar-se!

NICET. Vaig, vaig!

BERT. Per vostè, senyor Ratatà!

RAT. Ja està cansat de la vida, tant jove?

NICET. Ho veurà tot seguit!

(*Els dos adversaris, se donen les mans, y es posen en guardia. Dos o tres passos en lluyta, cintura de devant y volta d'anca pel cap, parats per l' amateur.*)

ESP. I. Està molt ferm, l'amateur!

(*De cop Ratata fa al séu adversari una volta de cap; l' adversari cau, pero fa'l pont sense que ses espatlles toquin a terra.*)

RAT. Anem-nos a vestir.

ESPECTADORS. No es això! No es això!

(*Ratata comensa a vestir-se tranquilament. Crits y escàndol del públic.*)

RAT. (*Ab disimulada ignocencia.*) Què diu? Què no es això?

ELS ESPECTADORS. No es això! No es això!

RAT. Ah! No es això? Doncs ara ho veuràn si no es això (*Carre cap a Nicet y l' agafa pel darrera y per la cintua.*)

ELS ESPECTADORS. L'ha agafat de traidor! Es un cobart! Això no's fa! (*Els dós lluytadors estàn de genolls. Tot de cop, Nicet se gira y arrosega al séu adversari a qui fa tocar de espatlles.*)

UN ESPECTADOR (*Entusiasmat.*) Molt bé!

ALTRE ESPECTADOR. Bé per l'amateur!

ALTRE ESPECTADOR. Molt ben fet!

ALTRE ESPECTADOR. Ara ha sigut això!

ALTRE ESPECTADOR. Aquésta vegada si que es això!

(*Els lluytadors s' axequen Ratatà està confós*)

RAT. Jo he perdut, pero ell avants que jo!

UN ESPECTADOR. No es veritat!

RAT. El públic sempre va a favor dels amateurs.

BERT. Fòra discusións ab el public, Carles, vostè ha perdut, pero... que te que veure? Es una desgracia! Una altra vegada guanyarà!

NICET. Senyors! Si troven que'm mereixo un xop, els prego que no m'oblidin.
AUGU. Aqui no's capta.
NICET. El téu company be ha captat, veritat senyors?
VARIS ESPECTADORS. Sí, sí!

(Nicet fa la capta. Ell y Ratatà's vesteixen.)

BER. El segón amateur!
ESP. 2. No, no! El gros.. aquell no fa rès!
ESP. 1. Si que fa. Festeija a la seva dòna.
ESP. 2. Això no es travallar.
VARIS ESPECTADORS. Sí, sí! El gros! El gros!
LLEÓ. Pero si ningú vol lluytar ab mi!
DUP. *(Adelantant-se y ab véu dura.)* Jo vuy lluytar ab tú! Jo!
LLEÓ. *(Rient fort.)* Tu ets un boig! Pero si t'esclafaré! y ademés tens dos amateurs.
DUP. No't preocupi això! Ja'ls tocarà'l torn a n'ells.
LLEÓ Ah! Mira que's insolent aquest nyicris Oy, Nanà?
DUP. *(Irònic.)* El senyor te por de barallarse ab mi!
ESP. 1. S'arronsa el gros!
NANA. *(Impàcienta.)* No li tinguis més compassió doncs! Que no se'n aixequi més! acabèm d'una vegada!
LLEÓ. Tu hó vols? *(Al públic.)* Vostès ho volen?
ESPECTADORS. Sí, sí! El gros!
LLEÓ. Som-hi, doncs, ja riurèm! *(A l'August)* Escombra la catifa, no fos cas que li trenqués els ossos al primer cop, y desprès se perdessin entre la brossa.
LLEÓ.
DUP. *(Se despullen,)* Siguem hi? Va!

(Els dòs adversaris se donen la mà y comensen. Dupon se posa en guardia, l'ull furiós y cos ajupit, contret; Lleo prova una primera passsada que en Dupont para ab agilitat.)

LLEÓ. *(En vèu baixa.)* Eh! Eh! Això va de debò!
DUP. *(Baix també)* Y tan de debò com và!

(Comensa una lluvtà que Bertran segueix ab atenció, doncs ja n'endevina la gravetat. Lleó busca a cada topada d'agafar per la cintura a n'en Dupont y esclafarlo, pero en Dupont rellisca de sas mans y demostra una lleugeresa que entusiasma a la concurrencia que esclata en aplaudiments. Lleó se sofoca en và. Tot de cop y ab una lleugeresa que Lleó no té temps de parar, es agafat y tirat de genolls per en Dupont que li volta el coll ab el bras, fentli el

collar de forsa. El públich pataleija veient que Lleó ha caigut y que toca d'espatlles a terra, però fa un silenci simetre, quan se veu a en Dupont, l'Anguila, aixecar-se sol. El cos de'n Lleó fa un sobresalt y després queda inmòvil. Tots s'hi precipiten.)

BER (*Aixecant el cap de Lleó.*) Vostès son testimonis, sennyors, de que la lluyta ha sigut lleall. ¡Un cop desgraciat! El nostre pobre company s'ha mort! Però vostès testimoniaràn la regularitat del asalt. No es cert?

(*Mentres el públich s'apinya al voltant del cadavre, Dupont dirigint-se a Nanà que'l mira ab un ayre de imbecilitat, sense poguer dir un mot, li dóna una clau que's treu de la butxaca y diu:)*

DUP (*A Nanà.)* Aquí tens la meva clau! Procura filar dret y que't trobi al peu de la porta quan entraré a casa! Entesos! (*Nanà, sumisa y dominada, pren la clau.*)

NANA. Si, marit méu! Ja hi vaig! Ja hi vaig! Tú manes!

(*Y marxant de recules, els ulls ficsos sobre en Dupont, qui la domina ab la vista, es dirigeix cap a la porta de la barraca.*)

TELÓ.